

Beoogd traject windgesprek/ structuurvisie wind

Voorstel besluit

1. In te stemmen met de notitie windgesprek Harselaar & Structuurvisie Wind .
2. De notitie windgesprek Harselaar & Structuurvisie Wind ter informatie aan de gemeenteraad aan te bieden via rubriek B .

1. Inleiding

De komende maanden wordt door omwonenden, ondernemers en onder meer gemeente Barneveld gesproken over de (on)mogelijkheden van windenergie op en rond Harselaar (locatie 5 uit de MER, voor zover ten zuiden van de A1). De uitkomsten van dit gesprek vormen belangrijke input voor de op te stellen Structuurvisie Wind. Het 'windgesprek' maakt onderdeel uit van de gemeente brede dorpentour en geeft invulling aan het raadsbesluit van 23 september 2020. In dit besluit roept de gemeenteraad college, omwonenden en ondernemers op samen de mogelijkheden te onderzoeken voor plaatsing van windenergie op en rond Harselaar. Gelijktijdig vinden de komende maanden finale onderzoeken plaats om (on)mogelijkheden en speelruimte binnen het door de gemeenteraad aangewezen zoekgebied te duiden. De Notitie windgesprek Harselaar & Structuurvisie Wind beschrijft de werkwijze voor deze komende maanden en geeft daarmee inzicht en sturing in en aan het proces.

2. Beoogd effect

Met de beschreven werkwijze in de notitie is het mogelijk sturing te geven aan het beoogde windgesprek en gesprekspartners inzicht te verschaffen in werkwijze van de gemeente. Daarnaast geeft de notitie richting aan de op te stellen Structuurvisie Wind, waaronder de daarvoor gewenste afrondende onderzoeken.

3. Argumenten

1.1 Transparant proces

Met het vaststellen van de notitie, welke in belangrijke mate de werkwijze voor de komende periode vastlegt, is het voor een ieder duidelijk welke stappen de gemeente gaat nemen. Dit is niet alleen belangrijk voor de gewenste transparantie in het proces maar biedt omwonenden en ondernemers ook duidelijkheid over hetgeen zij van de gemeente mogen verwachten en wat van hen verwacht wordt.

1.2 Afronding structuurvisie, scope proces en windgesprek

De notitie geeft richting aan het proces. Daarmee kan de gemeente de structuurvisie gericht afronden. Tevens voorziet de notitie in een aanpak van het windgesprek. Met deze aanpak en de daarbij horende vraagstelling is het mogelijk het windgesprek op een productieve wijze te voeren.

4. Kanttekeningen

In de notitie zijn drie kanttekeningen opgenomen over het proces. Samengevat:

- Verschillende verwachtingen van windgesprek
De gemeente zoekt antwoord op de vraag: hoe geven we invulling aan het op handen zijnde participatieproces en wat is lokaal eigenaarschap. Dit terwijl mogelijk veel van de deelnemers nog niet overtuigd zijn van de windenergie in het zoekgebied. Dit kan leiden tot botsingen in het windgesprek.
- Weerstand bij initiatiefnemer vs. lokaal eigenaarschap
In het verleden is door groepen bewoners aangegeven geen windenergie te willen binnen de gemeente. Gelijktijdig zoekt de gemeente naar lokaal eigenaarschap van de windmolens. Dit kan in het verdere proces schuren.
- Externe factoren
Windenergie is een actueel onderwerp. Door onderzoeken wordt steeds meer duidelijk over de gevolgen van windenergie op onder meer gezondheid en ecologie. Dit kan gevolgen hebben voor het proces. Ook andere mogelijke ontwikkelingen, zoals veranderingen in subsidieverstrekking of recyclingmogelijkheden kunnen van invloed zijn op de uiteindelijke plaatsing van windmolens.

5. Financiën

Het vaststellen van de notitie heeft geen nieuwe gevolgen voor financiering/kredietstelling.

6. Uitvoering

Conform de huidige planning zal het windgesprek januari 2021 starten en zal de structuurvisie wind in het eind eerste kwartaal van 2021 in concept opgeleverd worden.

7. Bijlagen

Notitie windgesprek Harselaar en Structuurvisie Wind (06-01-2021).

NOTITIE WINDGESPREK HARSELAAR & STRUCTUURVISIE WIND

26-01-2021

Gemeente Barneveld | Maarten de Weerd

Aanleiding

De komende maanden wordt door omwonenden, ondernemers en onder meer gemeente Barneveld gesproken over windenergie op en rond het bedrijventerrein Harselaar, ten zuiden van de A1. De uitkomsten van dit gesprek vormen belangrijke input voor de op te stellen Structuurvisie. Het 'windgesprek' maakt onderdeel uit van de gemeentebrede dorpentour en geeft invulling aan het raadsbesluit van 23 september 2020. Met dit besluit roept de gemeenteraad de gemeente, omwonenden en ondernemers op samen de mogelijkheden te onderzoeken voor plaatsing van windenergie op en rond Harselaar, ten zuiden van de A1.

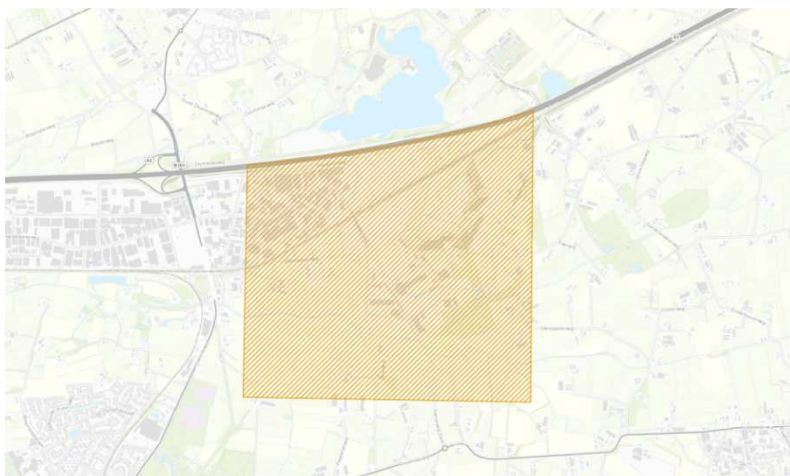
Leeswijzer

Voorliggende notitie gaat in op het windgesprek en de daaraan gerelateerde structuurvisie. De notitie beschrijft kort de opzet van de op te stellen Structuurvisie Wind, de opzet van het windgesprek, de relatie onderling en het voorgenomen proces.

Achtergrond

In 2015 heeft de raad van gemeente Barneveld gekozen hoe zij om wenst te gaan met de huidige energietransitie. De raad koos daarin voor een energiemix bestaande uit onder andere wind- en zonne-energie. In 2016 is dit middels de Visie Windenergie uitgewerkt. Met de vaststelling van deze visie besloot de gemeenteraad heel Barneveld, met uitzondering van bosgebieden, als potentieel zoekgebied te benoemen. Tevens werd de voorkeur uitgesproken voor plaatsing aan de oostkant van de A30.

In discussies over enkele principeverzoeken voor plaatsing van windmolens bleek uit samenleving en politiek een sterke behoefte aan meer regie. Om tot een specifiek afwegingskader te komen onderzoekt de gemeente vanaf 2018 nadere mogelijkheden om windenergie te realiseren. Dit onderzoek heeft uiteindelijk geresulteerd in twee rapporten: het Milieueffectrapport Structuurvisie Windenergie in Barneveld (MER), inclusief aanvulling, en de Beleidsconfrontatie Windenergie. Op basis van deze rapporten is gebleken dat Harselaar en omgeving (hierna: zoekgebied) de voorkeur geniet boven andere locaties in de gemeente.

Begrenzing gebied 5, ten zuiden van de A1 (Harselaar en omgeving)

Planning

De komende periode gaat de gemeente in overleg met ondernemers en bewoners uit het zoekgebied over (grootschalige) windenergie. De uitkomst van dit gesprek vormt belangrijke input voor de Structuurvisie Wind. Verwacht wordt dat deze structuurvisie medio 2021 ter besluitvorming wordt aangeboden. Na vaststelling kunnen initiatiefnemers zich melden. Uitgangspunt is dat zij dan verantwoordelijk worden voor verder onderzoek en het vervolgproces.

Structuurvisie Wind

Om uiteindelijk windenergie te kunnen realiseren zal eerst een Structuurvisie Wind opgesteld worden. Met deze structuurvisie geeft de gemeente haar beleid op het onderwerp Wind. Enerzijds zal deze structuurvisie een concreet handvat vormen waar en onder welke voorwaarden windenergie in principe als passend zal worden beoordeeld. Anderzijds zal de structuurvisie locaties en initiatieven ten opzichte van elkaar wegen. Daarmee spreekt de structuurvisie zich ook uit over locaties binnen het zoekgebied die minder gewenst zijn. Hiervoor vindt beperkt nader onderzoek plaats. Deze opzet vertoont gelijkenissen met de Zonneladder. Daarmee kan bij meerdere initiatieven een verantwoordelijke en transparante afweging worden gemaakt.

Met het nadere onderzoek wordt het zoekgebied verder gedifferentieerd. Daarmee is het per onderwerp, bijvoorbeeld geluid of natuur, direct duidelijk welke locaties en condities beter zullen scoren dan andere. Hiermee worden initiatiefnemers verleid initiatieven te optimaliseren en mogelijk verder te kijken dan huidig eigendom en bestaande samenwerkingen. Belangrijk is ook dat de structuurvisie omgeving daarmee duidelijkheid geeft over wat belangrijk wordt geacht en waar ruimte zit. Deze opzet stoelt op drie inhoudelijke pijlers:

1. Ruimtelijke verkenning locatie Harselaar (waar spelen welke aandachtspunten);
2. Procesvoorwaarden voor initiatief(nemer);
3. Voorwaarden voor lokaal eigenaarschap.

Ruimtelijke aandachtspunten

Met het opstellen van het MER heeft de gemeente Barneveld onderzoek laten doen naar diverse ruimtelijke haalbaarheidsaspecten. De modellen waarmee eerder onderzoek uitgevoerd is kunnen gebruikt worden om meer inzicht te verkrijgen in aandachtspunten voor windenergie op Harselaar. Dit vraagt een meer gedetailleerde presentatie van het bestaande onderzoek en beperkt vervolgonderzoek.

Procesvoorwaarden participatie

Met ondernemers, inwoners en omwonenden rond het zoekgebied wordt in het windgesprek besproken onder welke voorwaarden communicatie en omgevingsparticipatie dient plaats te vinden. Op basis hiervan wordt in de op te stellen Structuurvisie Wind een routekaart voor een toekomstig initiatiefnemer uitgestippeld. Deze routekaart draagt zorg voor een transparant en vooraf duidelijk participatieproces.

Financiële participatie

In eerdere beleidsdocumenten, zoals de gemeentelijke energievisie, is lokaal eigenaarschap als belangrijke ambitie neergezet. Daarmee blijven onder meer opbrengsten zoveel mogelijk binnen de gemeente. In het beoogde windgesprek wordt met inwoners van het zoekgebied, directe omwonenden en ondernemers deze ambitie verder geconcretiseerd. Daarin wordt, waar mogelijk, aangesloten bij de resultaten uit de vragenlijst onder bewoners van de RES-regio (zie ook *windgesprek*). Met het concretiseren van lokaal eigenaarschap kan dit als concrete voorwaarde worden opgenomen in de structuurvisie.

Met deze drie pijlers kunnen bedrijven of coöperaties uitgenodigd worden om met initiatieven te komen voor windenergie. Daarbij is vooraf duidelijk welke aandachtspunten spelen op welke locatie. Op basis van deze aandachtspunten kunnen initiatiefnemers hun planvorming vorm geven. Het vooraf benoemen van aandachtspunten, procesvoorwaarden en voorwaarden voor financiële participatie vormt de basis van een volledig transparant proces en een objectieve toetsing van een initiatief.

Windgesprek

De Structuurvisie Wind stelt de gemeente niet in haar eentje op. Gezocht wordt naar input van bewoners en ondernemers uit het gebied en relevante belangenverenigingen. Het verkrijgen van deze input is het belangrijkste doel van het windgesprek. Gelet op de planning van de Structuurvisie Wind zal het windgesprek medio maart 2021 tot een resultaat moeten leiden. Naar verwachting kan het gesprek eind januari starten. Met deze beperkte gesprekstijd is het aanbrengen van focus in het windgesprek essentieel. Het doel van het windgesprek is om in samenspraak met bewoners en ondernemers antwoord te geven op de vragen:

- hoe dient een mogelijke initiatiefnemer van windenergie het participatieproces te vormen en wat is de rol/positie van de gesprekspartner daarin;
- wat zijn de mogelijkheden voor lokaal eigenaarschap;
- zijn er nog andere aanbevelingen voor het verdere traject/proces.

Omgeving

Het windgesprek vindt plaats met alle geïnteresseerde ondernemers en inwoners uit Barneveld. De inwoners en ondernemers binnen zoekgebied 5 krijgen daarvoor een brief met uitnodiging. De overige inwoners en ondernemers worden middels een oproep in de Barneveldse Krant opgeroepen zich aan te melden.

Waarden duurzame energie in regio

Waar mogelijk en wenselijk wordt in het gesprek aangesloten bij de resultaten uit de vragenlijst onder bewoners van de RES-regio. In deze raadpleging is bewoners gevraagd wat zij belangrijk vinden bij de opwekking van duurzame energie in de omgeving. De raadpleging liep tot 10 januari jl. De resultaten worden binnenkort verwacht.

NLVOW

De Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NLVOW) heeft het rapport Omgevingsparticipatie bij windenergie op land (2019) opgesteld. Dit rapport vormt een leidraad bij concrete initiatieven. Voor de voorliggende voorbereidende fase wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij dit rapport. Dit uit zich onder meer in de vraag over het

participatieproces en de gewenste rol van de gesprekspartner. Aan de hand van dit rapport kunnen gemeente en gesprekspartners bedenken wat passend is voor de Barneveldse situatie. Het rapport kan ter voorbereiding op het windgesprek naar gesprekspartners worden gestuurd.

Corona

Als gevolg van Corona is het niet mogelijk brede bijeenkomsten te organiseren. Met grotere groepen online vergaderen blijkt lastig. Daarom wordt de winddialoog veelal op individuele basis en online gevoerd. Onderzocht wordt naar het inzetten van het medium buurtboek. Met deze individuele gesprekken, waarvoor alle inwoners en ondernemers uit het gebied worden uitgenodigd, wordt gehandeld in lijn met het rapport Omgevingsparticipatie van de NVLOW.

Verdere rol gesprekspartner

In het windgesprek wordt met de gesprekspartner ook besproken wat zijn of haar rol kan zijn in het verdere traject. Wilt de ondernemer of inwoner bijvoorbeeld zitting nemen in een klankbordgroep (door NVLOW Omgevingsadviesraad genoemd)? Door het opzetten van deze infrastructuur kan een mogelijke initiatiefnemer vlot aan de slag.

Transparantie

De individuele gesprekken worden elk beknopt genotuleerd. De notulen worden vervolgens ter accordering teruggestuurd aan de gesprekspartners. Uiteindelijk worden alle notulen geanonimiseerd opgenomen als bijlage bij de structuurvisie. Daarmee is het voor iedereen helder wat besproken is tijdens het windgesprek.

Andere aanbevelingen

Gesprekspartners kunnen aanbevelingen doen voor het verdere traject. Deze aanbevelingen worden gebundeld (en mogelijk gecategoriseerd) weergegeven in de structuurvisie. Afhankelijk van de aanbeveling kunnen deze aanbevelingen bijvoorbeeld leiden tot meer scherpheid in de structuurvisie.

Gesprekspartners en -sturing

Aan het windgesprek nemen in ieder geval de volgende groepen en organisaties deel:

1. Ondernemers op en rond Harselaar
2. Bewoners op en rond Harselaar
3. Belangenverenigingen zoals LTO Noord Gelderse Vallei, Natuur en Milieu Gelderland en BIK
4. Gemeente Barneveld

De gemeente neemt de verantwoordelijkheid voor de procesregie. Omdat bovendien naar verwachting het merendeel van de gesprekken bilateraal zijn is het niet logisch hiervoor een externe voorzitter aan te trekken.

Afstemming met RES

De resultaten van het windgesprek worden in het voorjaar naast de RES gelegd.

Aanvullende inzet

Samen met een aantal experts zal de gemeente een aantal webinars/podcasts organiseren over de nut en het noodzaak van energietransitie en de rol van windenergie daarin. Met deze inzet wordt invulling gegeven aan fase 1 van het rapport Omgevingsparticipatie van de NVLOW. Concreet is dit belangrijk om een zekere acceptatie van de klimaatverandering en de eindigheid van fossiele brandstoffen te bewerkstelligen. Zonder deze stap kan de oplossing (energietransitie) nooit worden geaccepteerd. Deze inzet vindt parallel plaats aan het windgesprek. Daarnaast wordt met deze aanvullende aanzet een mogelijk kennisverschil tussen omwonenden en toekomstig initiatiefnemer verkleind. Dit is vanuit de NLVOW een belangrijk aandachtspunt.

Kanttekeningen

1. Verwachting windgesprek

De gemeente zoekt antwoord op de vraag: hoe geven we invulling aan het op handen zijnde participatieproces en wat is lokaal eigenaarschap. Dit terwijl mogelijk veel van de deelnemers nog niet overtuigd zijn van de windenergie in het zoekgebied. Dit kan leiden tot botsingen in het windgesprek.

2. Weerstand bij initiatiefnemer vs. lokaal eigenaarschap

Naar verwachting zal het windgesprek niet leiden tot een vergroting van acceptatie van windenergie. Dit betekent dat een uiteindelijke initiatiefnemer mogelijk geconfronteerd wordt met veel weerstand. Gelijktijdig zoekt de gemeente naar veel lokaal eigenaarschap. Deze twee aspecten kunnen in de lokale gemeenschap botsen.

3. Externe factoren

Momenteel speelt er een belangrijke discussie over de haalbaarheid van windenergie op en rond de Veluwe (in relatie tot de Wespensdief). Deze discussie zal de komende periode bekend kunnen worden. Veel is echter nog onduidelijk over de Wespensdief. Bovendien is niet zeker dat het nu niet kunnen plaatsen van windenergie betekent dat ook over een aantal jaar geen mogelijkheden bestaan voor windturbines. Deze discussie zal echter op gespannen voet kunnen komen te staan met de motivatie van veel deelnemers om deel te nemen. Het is eveneens denkbaar dat de komende periode meer duidelijk wordt over andere externe factoren, bijvoorbeeld nieuwe effecten gezondheid van omwonenden of mogelijkheden van recycling.